

- **Joi, 5 noiembrie 2020**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a participat la o discuție tip focus-grup organizată în cadrul proiectului *Pata 2.0 - Intervenții integrate replicabile pentru locuire incluzivă și combaterea marginalizării în Zona Metropolitană Cluj*, finanțat de Programul Dezvoltare Locală, reducerea sărăciei și creșterea incluziunii romilor, prin Granturile SEE și Norvegiene. Discuția a fost găzduită de Alexandru Boguș și a vizat elementele pozitive și limitările etapei anterioare a proiectului, precum și posibilitățile unei strategii pentru etapa nouă. Mai multe detalii vedeți [aici](#).
- **Sâmbătă, 7 noiembrie 2020**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a susținut o [prelegere științifică](#) în cadrul *Întâlnirii Coregrafilor Maghiari din România*, ediția a III-a, organizată de către Asociația de Dans Popular a Maghiarilor din România la Valea Boroș, județul Harghita, cu titlul *A néprajzi hitelesség kérdése a színpadi néptáncművészetben* [Despre problematica autenticității etnografice în arta spectacolului]. În cadrul acestei prelegeri, [Csongor Könczei](#) a vorbit despre formele de reprezentare, de păstrare a culturii tradiționale, în special a folclorului muzical și de dans în domeniul artei spectacolului în secolul al 21-lea. Scopul și obiectivul de bază al funcționării ansamblurilor de dansuri populare maghiare, inclusiv cele din Transilvania, este acela de a reprezenta pe scenă dansul popular tradițional. Teza principală a prelegerii a fost că examinarea autenticității etnografice a acestor spectacole este de fapt o sursă de analiză critică.
- **Luni, 9 noiembrie 2020**, la TVR Cluj a fost difuzat **interviul** realizat de jurnalista Maria Cinar-Jiga cu sociologul Marius Lazăr. Discuția a avut în centrul său **volumul *RUȘII LIPOVENI DIN ROMÂNIA: istorie, identitate, comunitate*** - Marius Lazăr - [Iulia-Elena Hossu](#) (editori), apărut la Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, în luna octombrie 2020. Interviul poate fi vizionat integral [aici](#).

Mai multe detalii despre volum cât și modalități de achiziționare vedeți [aici](#).
- **Joi, 12 noiembrie 2020**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a participat la o discuție în cadrul seriei **Conferințelor Societății Academice Rome „Aven Amentza - Veniți cu noi”**. Evenimentul a avut loc online și a fost prilejuit de cea de-a 74-a aniversare a activistului și diplomatului rom Nicolae Gheorghe. Au participat Puiu Lățea, [László Fosztó](#), Marian Mandache, Marius Taba, Adrian Furtună, Ionela și Cristian Pădure. Moderator: Vasile Ionescu. Mai multe detalii despre eveniment vedeți [aici](#).

- **În perioada 16-17 noiembrie 2020**, a avut loc la Budapesta și în mediul virtual **conferința internațională *Social Dynamics. Inequalities, Integration, Mobility and Migration*** [Dinamica socială. Inegalități, integrare, mobilitate și migrație] organizată de Centrul de Cercetare în Științe Sociale al Academiei de Științe a Ungariei în cadrul programului Excelență în Cooperare în Cercetarea Mobilității. Scopul conferinței a fost să capteze o imagine cât mai clară a schimbărilor sociale care sunt rezultatul răspunsurilor sociale și politice date la noile provocări globale ale mobilității și imobilității, al adâncirii disparităților sociale și al creșterii inegalităților. Pe parcursul a celor două zile, mai multe secțiuni au discutat problematici legate de mobilitatea transnațională, impactul local al migrației, modele ale integrării sociale, teme legate de identitate, migrație și integrare, situația și rolul familiei în mobilitatea transnațională, respectiv mobilitate socială și deschiderea sau închiderea structurilor sociale. **Marți, 17 noiembrie**, secțiunea intitulată Cross-border Labour (im)mobilities of marginalized groups a găzduit o serie de prezentări pe tema migrației și a efectelor locale. Astfel, Margaret Greenfields, David Smith și Egle Dagilyte au vorbit despre muncitorii est-europeni din fermele din Marea Britanie. Kamila Fiałkowska și Michał P. Garapich au prezentat situația familiilor transnaționale românești pe perioada pandemiei și a insecurităților care au apărut pe perioada crizei. [Stefánia Toma](#) și [László Fosztó](#) (cercetători ISPMN) au susținut **prezentarea** cu titlul ***Going Abroad for making a Home at Home*** [Plecând în străinătate pentru a construi o casă acasă] în care au vorbit despre efectul migrației și al utilizării remiterilor în localitățile și comunitățile de origine, discutând mai ales schimbările care au afectat mediul construit, mai exact care sunt procesele prin care se construiește o casă, cu ce scop și cum contribuie schimbările în plan individual la o schimbare pe o scară mai largă, determinând schimbarea spațiului construit și a peisajului etnic. Judit Durst a lansat întrebarea dacă există practici de mobilitate divergente în cazul diferitelor grupuri etnice din regiunea de Nord a Ungariei. În final, Veronika Nagy a prezentat imaginariul legăturilor digitale care însoțește migrația persoanelor și a familiilor vulnerabile, respectiv a refugiaților. Următoarea secțiune a continuat să discute despre migrația și mobilitatea persoanelor între Uniunea Europeană și țările vecine Uniunii. Secțiunea a fost deschisă de [Remus Anghel](#) (cercetător ISPMN) și Ovidiu Oltean cu **prezentarea** intitulată *Minority Institutions and Transnational Identities - Reflections from the Romanian-German transnational space* [Instituții ale minorităților și identități transnaționale - reflecții din spațiul transnațional româno-german] care a discutat modul în care instituțiile minorităților naționale intervin în formarea identităților, a rețelelor de migranți în Germania și România. În continuare, prezentarea Lisei Riedner s-a încadrat în contextul Germaniei, discutând despre conflictele și tensiunile care însoțesc accesul la drepturile sociale și de locuire ale migranților și modul în care aceste noi regimuri de migrație sunt contestate prin diferite practici de excludere. Izabella Main a prezentat rezultatele unui proiect H2020 - NoVaMigra, în cadrul căruia s-a cercetat situația migrației de revenire în Polonia. În final, Andrii Khomiak a prezentat situația migranților ucraineni în Polonia și procesul de continuare a traiectoriei migratorice, deoarece Polonia este considerată doar un punct de plecare pentru migranți, respectiv, cum acest proces a fost afectat de pandemie. Mai multe informații și abstractele prezentărilor le puteți găsi aici: [1](#), [2](#) și [3](#).
- **Luni, 23 noiembrie 2020**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a participat la un **atelier online** cu titlul *Interacțiuni între grupuri în cursul activității misionare între romi* („Inter-group interactions during missionary work among Roma”). Atelierul a fost organizat de dr. Lidia Gripenberg de la Universitatea din Helsinki, Finlanda. [László Fosztó](#) a prezentat lucrarea intitulată *Negocierea granițelor sociale: o abordare bazată de rețele sociale asupra activismului religios și lingvistic în rândul romilor* [„Negotiating Social Boundaries: a network-based approach to language and religious activism among the Roma”]. Mai multe detalii vedeți [aici](#).
- **În luna noiembrie 2020**, a apărut numărul tematic al **revistei *Korunk*** (2020 septembrie, vol. 3) despre ceangăii din Moldova, volum editat de [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN). Numărul special conține analize etnografice despre rituri, mentalitate religioasă, culegeri/texte de folclor, reflecții despre problemele metodologice ale unei cercetări lingvistice în derulare, precum și o serie de interviuri realizate de către Lajos Veronika (Universitatea din Miskolc, Catedra de Antropologie Culturală și Vizuală) și [Peti Lehel](#) cu cercetători de diferite etnii ce se ocupă cu cercetarea societății și culturii ceangăilor din perspectivă istorică, lingvistică, antropologică: Meinolf Arens, Agnieszka Barszczewska, Bodó Csanád, Călin Cotoi, R. Chris Davis, Heltai János Imre, Iancu Laura, Petteri Laihonen, Péntek János, Petres László, Pozsony Ferenc și Táncczos Vilmos. În răspunsurile lor cercetătorii menționați își exprimă opiniile legate de situația societății ceangăilor, și totodată enumeră cele mai importante rezultate ale lor în acest domeniu.

- **În luna noiembrie 2020**, [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) a făcut parte din Comisia de doctorat la susținerea tezei lui Gyórfy Eszter intitulată *Felekezeti együttélés, vallási és etnikai kötődések Kostelekben* [Relații interconfesionale, identitate etnică și religioasă în Coșnea] la Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Litere, Școala Doctorală Studii de Hungarologie, Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară. În disertația sa, autoarea cercetează, utilizând metodele antropologiei, mai multe tipuri de relații ce influențează viața comunității locale și care se află în strânsă legătură cu aceasta. Sunt studiate etnicitatea, relația dintre comunitate și preoți, relațiile interreligioase dintre diferiți preoți, precum și influența acestora asupra comunității, cununia interreligioasă, relațiile intercomunitare și influența apartenenței religioase asupra coalițiilor interne din comunitate. Capitolul final abordează rolul mentalității religioase în relațiile cotidiene, cât și influența acesteia asupra comportamentului comunitar. Peti Lehel, în calitate de referent, a subliniat faptul că lucrarea este în același timp o monografie a bisericilor locale, o analiză a comunității, precum și o analiză antropologică a relației dintre religie și etnicitate. [Peti Lehel](#) a remarcat că Gyórfy Eszter reușește să surprindă etnicitatea din localitatea Coșnea în complexitatea ei și să-i descifreze contradicțiile aparente. Ceea ce ni se prezintă este o narațiune ce trece peste diferite puncte importante ale istoriei: satul funcționează precum o comunitate, iar diferențele dintre diferitele grupuri nu înseamnă piedici pentru membrii ei, ci coaliții cu interese divergente.
- **În luna noiembrie 2020**, revista *Memoria* nr. 38/2020, editată de Memorialul de la Auschwitz, a publicat textul „Rediscover project (2018-2021). A gateway to the Jewish past and cultural heritage in East-Central Europe” [Proiectul Rediscover (2018-2021). Poartă către trecutul evreiesc și moștenirea culturală în Europa Est-Centrală], semnat de [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN). Pornind de la istoricul comunității evreiești din Galați, articolul prezintă principalele activități implementate local de proiectul REDISCOVER - Rediscover, expose and exploit the concealed Jewish heritage of the Danube Region [Redescoperă, expune și exploatează moștenirea evreiască ascunsă din regiunea Dunării]. ISPMN este partener strategic asociat în proiect și asigură suportul științific de specialitate partenerului municipal Galați. Textul poate fi consultat [aici](#).
- **Marți, 1 decembrie 2020**, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a participat la **consultarea online** a raportorului special al Națiunilor Unite, Ahmed Shaheed, asupra Impactului Islamofobiei, urii anti-musulmani și discriminării la adresa libertății de gândire și a conștiinței religioase, în Europa Centrală și de Est și în Asia Centrală. Adriana Cupcea a prezentat o schiță a fenomenului islamofobiei în România, axată pe următoarele direcții de analiză, care s-au suprapus direcțiilor de discuție stabilite de organizatori: definiții ale fenomenului în România, manifestări, cauze, apariția actorilor statali și nestatali anti-musulmani, forme de discriminare ale acestora (directe și indirecte), eforturi de eliminare a fenomenului. La eveniment au participat 19 specialiști din Europa Centrală și de Est, și din Asia Centrală, reprezentanți ai mediului academic și ai societății civile.
- **Vineri, 11 decembrie 2020**, [Remus Anghel](#) (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată *CRCMIS - Centrul Român de Cercetare a Migrației și Incluziunii Sociale*, organizată de către Centrul pentru Studiul Comparat al Migrației afiliat Universității Babeș-Bolyai Cluj, Liga Apărării Drepturilor Omului Cluj, ARPCPS - Centrul de Integrare a Migranților Brașov și Inspectoratul General pentru Imigrări. Conferința a discutat datele existente în România în domeniul migrației și integrării migranților; au fost prezenți reprezentanți ai diferitelor instituții cu atribuțiuni în colectarea de date. [Remus Anghel](#) a prezentat **articolul** cu titlul „Rețele și lanțuri de migrație în migrația internațională. Concepte și utilizări”. Articolul prezintă teoriile dominante din domeniul migrației referitoare la conceptualizarea modului în care se produce migrația internațională.
- **Miercuri, 16 decembrie 2020**, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a participat la **emisiunea** TVR, *Conviețuirii*. În cadrul emisiunii a vorbit în calitate de coordonator al proiectului realizat în perioada 2019-2020, de către ISPMN și Departamentul de Relații Interetnice (DRI) - *MIRAS- Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea*, explicând obiectivul proiectului, acela de a valorifica moștenirea istorică și culturală a turcilor și tătarilor din Dobrogea, prin crearea unui muzeu virtual al celor două comunități și legătura dintre acest muzeu virtual și multiculturalitatea regiunii Dobrogei. Emisiunea o puteți viziona [aici](#).
- **Vineri, 18 decembrie 2020**, a apărut în ziarul Libertatea **articolul** intitulat „Succesul AUR în rândul tinerilor. 6 dintre ei spun de ce au votat cu acest partid” de Florinela Iosip. Anghel Remus (cercetător ISPMN) a acordat un interviu pentru acest articol. Articolul analizează cauzele posibile ale succesului AUR la alegerile parlamentare din România din 2020. Între altele, [Remus Anghel](#) discută cauzele posibile pentru care o parte semnificativă a diasporei a votat cu AUR. Articolul poate fi accesat [aici](#).

- **Vineri, 18 decembrie 2020**, a apărut **articolul *Turkey's Kin State Policy in the Balkans: The Muslim Community from Dobruja*** [Politica kin state a Turciei în Balcani: Comunitatea musulmană din Dobrogea], semnat de [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN). Articolul a fost publicat în revista Contemporary Southeastern Europe, a Centre for Southeast European Studies (Centrul pentru Studii Sud-Est Europene) al Universității din Graz. Studiul este axat pe cercetarea empirică a politicii kin state a Turciei în comunitatea musulmană din Dobrogea, post 1990. Investighează felul în care Turcia a reușit să acumuleze influență și potențial soft-power, folosindu-se de poziția sa de stat-mamă, pentru a consolida comunitatea turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea. Studiul explică factorii din comunitate, care au determinat manifestarea unor factori islamici fundamentalisti în această perioadă și contextul în care Turcia a început să îi contracareze prin intermediul propriilor actori. Obiectivul principal al studiului este identificarea domeniilor în care Turcia a acționat, prin intermediul fondurilor religioase, culturale și de dezvoltare, realizând profilul actorilor turci prezenți în aceste domenii. Studiul evaluează prezența, scopurile și activitățile acestor actori la nivel local, dar și impactul pe care îl au strategiile lor de acțiune, la nivel local. Articolul poate fi accesat [aici](#).

- **Mărți, 22 decembrie 2020**, a apărut **articolul *Remembering and Being. The Memories of Communist Life in a Turkish Muslim Roma Community in Dobruja (Romania)*** [A-ți aduce aminte și a fi. Memoria vieții în comunism într-o comunitate de romi turci musulmani], semnat de [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN). Articolul a fost publicat în jurnalul *Balkanologie*, vol. 15, nr. 1/2020, coordonat de Bianca Botea și Vintilă Mihăilescu. *Balkanologie* este revista AFEBalk (Association française d'études sur les Balkans) și este dedicată științelor umaniste și științelor sociale. Revista a însoțit reînnoirea studiilor balcanice în Franța într-un moment în care interesul pentru Balcani s-a extins mult dincolo de comunitatea științifică. În 2020, după câțiva ani de întrerupere, membrii fostei echipe editoriale au decis să relanseze activitățile AFEBalk și publicarea *Balkanologie*. Cercetarea Adrianei Cupcea, publicată în *Balkanologie*, se înscrie în direcția de cercetare a istoriei sociale a comunismului, propunându-și descrierea unei comunități rome de religie musulmană și vorbitoare de limbă turcă dintr-un oraș postsocialist din partea de sud-est a Dobrogei (Medgidia). Obiectivul specific al cercetării este explorarea intersecției dintre memorie, identitate și definirea felului în care transformările politice, economice și sociale ale perioadei comuniste se reflectă în structura etnică și religioasă a comunității romilor musulmani din Medgidia. Explorând memoria comunismului, poveștile de viață (life-histories) au condus cercetarea din perspectiva sentimentului de nostalgie, înțeleasă ca un tip de memorie, o re-creare a trecutului care merge dincolo de simpla recuperare, atingând dimensiuni politice, ideologice, socio-economice și personale.

- **Joi, 24 decembrie 2020**, a fost lansat **proiectul MIRAS - Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea**. MIRAS este un proiect inițiat în anul 2019, de către Departamentul pentru Relații Interetnice și Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, pentru a valorifica moștenirea istorică și culturală a turcilor și tătarilor din Dobrogea, prin crearea unui muzeu virtual al celor două comunități. Este un proiect imaginat ca o galerie virtuală cvasicompletă a acestui tezaur cultural. Galeria este mai mult decât o simplă arhivă de imagini, este o colecție de peste 850 de fotografii cu piese otomane, piese tradiționale, cu imagini vechi, dar și mai recente, cărți poștale, înregistrări video și audio, toate dispuse tematic, într-un circuit de momente, locuri, trăiri, căutări, dorințe, speranțe, pe scurt tot ce alcătuiește identitatea turcilor și tătarilor din Dobrogea. Spațiile tematice punctează traiectoria galeriei, oferind prin imagine, mișcare și sunet, tuturor celor interesați un album cultural al celor două comunități. Fotografiile pieselor expuse aparțin unor instituții de cultură și de cercetare, care au desfășurat încă de la începutul secolului XX o muncă de documentare și colecționare. Muzeul virtual conține și materiale media și new media, care au menirea de a consolida puternica coordonată vizuală a expoziției și de a crea senzația cât mai autentică de participare activă. Nu în ultimul rând, unele materiale vin chiar dinspre cele două comunități, fie dinspre membri, fie dinspre organizații reprezentative ale turcilor și tătarilor. De ce MIRAS? Miras este un cuvânt comun limbilor turcă și tătară, cu aceeași semnificație în ambele limbi: moștenire. Parteneri instituționali în proiect: Muzeul Național de Istorie a României (MNIR), Muzeul Național al Țăranului Român (MȚR), Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Academia Română (IEF), Muzeul de Artă Populară Constanța (MAPC), Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța (MINAC), Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea (ICEM Tulcea), Televiziunea Română (TVR) Uniunea Democrată Turcă din România (UDTR) Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR). Din partea instituțiilor coordonatoare au participat la realizarea proiectului: secretar de stat Lacziko Enikő Katalin (DRI), subsecretar de stat Amet Aledin (DRI), președinte ISPMN Horváth István, cercetător dr. Adriana Cupcea (ISPMN), șef Serviciul Juridic Adriana Petraru (DRI), consilier superior Curt-Mola Aidun (DRI), jurist Mohácsék Magdolna (ISPMN). Colaboratori din partea partenerilor instituționali: dr. Maria Magiru, director MAPC; dr. Oana Ilie, șef Secția Istorie Medievală, Modernă și Contemporană (MNIR); dr. Ion Blăjan, șef Secția Patrimoniu și Evidență Științifică (MȚR); cercetător științific Cristina Damaschin (IEF); cercetător științific Il Lavinia Dumitrașcu (MINAC), muzeograf IA Aurel Mototolea (MINAC); muzeograf I Andreea Andrei (MINAC), restaurator II Aurelia Paraschiv (MINAC), dr. Iuliana Titov, șef Serviciu Muzeul de Etnografie și Artă Populară (ICEM Tulcea); Boris Velimirovici, coordonator cu atribuții de producător executiv - Secția Alte Minorități (TVR), Mirela Vișan (TVR); jurnalist Sorina Asan, PR UDTR; Nida Ablez (UDTTMR). Contributori: Blog-ul Vechiul Regat, arhitect Radu Cornescu, dr. Mustafa Ali Mehmet, Nermin Yusuf și dr. Newzat Yusuf, dr. Emin Emel, Güner Akmolla, dr. Metin Omer, Curt-Mola Aidun, Kyanie Rüstem și Senie Rașid. @Concept MIRAS: [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN). MIRAS poate fi accesat la [accesat aici](#).
- **Sâmbătă, 26 decembrie 2020**, cotidianul în limba maghiară *Krónika* online a publicat un **articol** referitor la problemele legate de atitudinile negative față de romi, precum și prevenirea și combaterea antițigănistului din România. La baza materialului se află o convorbire între Blanka Bíró, redactorul *Krónika*, și [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN). Publicarea articolului a fost prilejuită de adoptarea unei proiect de lege (PL-x nr. 648/2019) de către Camera Deputaților pe 15 decembrie 2020. Proiectul cuprinde măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului, și după promulgare prevede inclusiv pedepse cu închisoarea pentru acțiuni de ură împotriva romilor. Articolul în limba maghiară poate fi lecturat [aici](#).
- **În luna decembrie 2020**, a apărut online în revista de specialitate *Visual Studies* (Taylor&Francis) **recenzia volumului** *Affinities: Photographs by Timothy Hearsum, Arthur Ollman, Paul Cullum, Katie Hearsum, Devin Symons Albuquerque: SF Design, llc / FrescoBooks, 2019, 71 p*, semnată de [Julia-Elena Hossu](#) (cercetător ISPMN). Timothy Hearsum este un nume în lumea fotografiei cu o carieră îndelungată ce se întinde pe tot parcursul său profesional. Odată cu acest volum putem să-l asociem fără îndoială și lumii antropologiei vizuale. *Affinities* este concepută sub forma unui eseu vizual, o colecție de fotografii realizate de artist în călătoriile sale pe parcursul mai multor ani, grupate tematic. Recenzia poate fi lecturată [aici](#).
- **În luna decembrie 2020**, în urma procesului de evaluare a editurilor din domeniul științelor umaniste, coordonat de UEFISCDI, [Editura ISPMN](#) a fost reacreditată în categoria B. Mai multe detalii despre procesul de evaluare și rezultatele finale vedeți [aici](#). Pe această cale, adresăm mulțumirile noastre tuturor autorilor care de-a lungul timpului ne-au încredințat manuscritele lor, cât și colaboratorilor care au contribuit alături de echipa redacțională la dezvoltarea editurii noastre.

- **În luna decembrie 2020**, a apărut **articolul** cu titlul „Nagyon hamar kiderült, hogy nem tudok úgy foglalkozni velük, mint a székelyföldi gyerekekkel”. A moldvai csángómagyar oktatás nyelvi céljai a tanárok szempontjából [„Foarte repede a devenit clar că nu pot lucra cu ei așa cum pot să lucrez cu copiii din Secuime”. Obiectivele lingvistice ale predării limbii maghiare la ceangăii din Moldova - perspectiva cadrelor didactice] În: Péntek János - Visy Zsolt (red.): Hagyomány, változatosság és változás a székely nyelvjárásban. [Tradiție, diversitate și schimbare în dialectul secuiesc]. Pro Énlaka Alapítvány-Nemzetstratégiai Kutatóintézet-Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2020. 211-224; semnat de Petteri Laihonen (senior research fellow, Universitatea din Jyväskylä) și [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN). În articol autorii analizează bazele și obiectivele ideologice ale Programului Educațional din Moldova. Analiza se bazează în principiu pe interviurile realizate cu profesorii care lucrează în acest programul educațional.
- **În luna decembrie 2020**, a apărut **articolul** cu titlul **A moldvai csángómagyar oktatás nyelvi céljai a tanárok szempontjából** [Obiectivele lingvistice ale predării limbii maghiare la ceangăii din Moldova - perspectiva cadrelor didactice]. Ethnographia, vol. 131, nr. 4, 2020. 684-709, semnat de Petteri Laihonen și [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN). În anul 2001 comunitatea ceangăilor din Moldova a fost recunoscută oficial ca minoritate etnică și lingvistică de către Consiliul Europei și în același an a început un proiect de educație în limba maghiară în Moldova. Programul educațional al ceangăilor din Moldova acoperă în prezent 30 de așezări cu aproximativ 2000 de copii participanți. Pentru a realiza o revitalizare lingvistică de succes, clarificarea obiectivelor și a ideologiilor lingvistice sunt imperative. Autorii articolului investighează baza ideologică și obiectivele Programului educațional. Există o distanță și o diferență considerabilă între dialectele ceangăilor și limba maghiară vorbită în Transilvania și în Ungaria. În consecință, Programul educațional poate fi caracterizat ca un paradox de obiective în raport cu revitalizarea lingvistică a vorbirii ceangăilor și educația citirii și scrierii în limba standard maghiară. Autorii prezintă un concept educațional alternativ care ia în considerare circumstanțele locale, în timp ce este în armonie cu modelele dovedite anterior de revitalizare lingvistică de succes. O versiune anterioară a studiului a fost publicată cu următoarele date bibliografice: „Nagyon hamar kiderült, hogy nem tudok úgy foglalkozni velük, mint a székelyföldi gyerekekkel”. A moldvai csángómagyar oktatás nyelvi céljai a tanárok szempontjából [Foarte repede a devenit clar că nu pot lucra cu ei așa cum pot să lucrez cu copiii din Secuime. Obiectivele lingvistice ale predării limbii maghiare la ceangăii din Moldova - perspectiva cadrelor didactice] În: Péntek János - Visy Zsolt (red.): Hagyomány, változatosság és változás a székely nyelvjárásban. [Tradiție, diversitate și schimbare în dialectul secuiesc]. Pro Énlaka Alapítvány-Nemzetstratégiai Kutatóintézet-Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2020, 211-224.
- **În luna decembrie 2020**, a apărut **recenzia** semnată de Iancu Laura, cercetător al Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet (Centrul de Cercetare al Institutului de Etnologie, Budapesta) în revista *Ethnographia*. Recenzia privește **volumul** redactat de Tánzos Vilmos (UBB, Cluj) și [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) cu titlul *Mágia, ima, misztika. Tanulmányok a népi vallásosságról* [Magie, rugăciune, misticism. Studii despre religiozitatea populară] (Societatea Muzeului Ardelean-Asociația Etnografică Kriza János, Cluj-Napoca, 2019). Autoarea consideră un succes demersul editorial al autorilor de a prezenta studiile pe tematici religioase realizate cu diferite metodologii. Datele bibliografice ale recenziei: Ethnographia, vol. 131, nr. 4, p. 715-718.
- **În luna decembrie 2020**, a apărut la [Editura ISPMN](#) **cartea** cu titlul **Minoritatea albaneză din România**, coordonată de [Plainer Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN). Volumul face parte din proiectul ISPMN cu titlul „Monografia minorităților din România” și are ca scop prezentarea câtorva aspecte importante despre trecutul și prezentul minorității albaneze din țară. Cartea colectează lucrări semnate de cercetători, filologi, diplomați sau lideri politici care au contribuții importante la cercetarea comunității albaneze, respectiv în reprezentarea politică a acestui grup etnic. Studiile din volum abordează următoarele tematici: istoria comunității albaneze din România, prezentarea Asociației ALAR, a cadrului instituțional responsabil pentru reproducerea identității albaneze în zilele noastre, istoria instituțiilor culturale albaneze din România, relațiile lingvistice și diplomatice dintre România și Albania etc.

- **În luna decembrie 2020**, a apărut la Editura Hamangiu **volumul** intitulat *Standarde controversate ale coexistenței juridice dintre majoritate și minoritatea maghiară în România*, Gyula Fábán (editor). Andrea Bogdán (consilier juridic ISPMN) semnează unul dintre capitolele volumului, intitulat: **Folosirea limbii materne în justiție**. „Cu toate că la un prim conspect, cel puțin la nivel de reglementare, problema folosirii limbii materne în sistemul de justiție din România poate părea soluționată în mod satisfăcător, o analiză mai atentă relevă faptul că reglementarea în vigoare, respectiv practica care decurge din aceasta rămân în urma atât a standardelor interne anterioare, cât și a standardelor internaționale astfel cum sunt reflectate în bunele practici ale mai multor state. Capitolul III își propune să analizeze problema din această dublă perspectivă, punctând deficiențele și dezavantajele inerente actualului model românesc de folosire a limbii materne în justiție, nu însă fără a oferi posibile alternative viabile.” (Prefață)
Mai multe detalii despre volum vedeți [aici](#).
- **În luna decembrie 2020**, a apărut la [Editura ISPMN](#) **volumul** cu titlul „20.000 de nume. Evidența deportaților din Transilvania de Nord rămași în viață” semnat de [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN). Volumul cuprinde un studiu introductiv „Supraviețuitorii Holocaustului în Transilvania de Nord” și o bază de date cu numele și datele acelor evrei care au fost deportați din Transilvania de Nord de către autoritățile maghiare la Auschwitz, în 1944, au supraviețuit deportărilor, iar pe parcursul anilor 1945-1946 s-au întors acasă. În 1940, Transilvania de Nord a fost anexată Ungariei, ceea ce a însemnat că din momentul respectiv comunitățile evreiești din Transilvania de Nord au fost supuse legislației maghiare, împărțând soarta evreilor din Ungaria. În Ungaria, populația evreiască a fost definită în termeni de rasă, motiv pentru care categoria de „evreu” s-a lărgit și a inclus nu doar persoanele de religie izraelită, ci și creștinii considerați evrei pe baza unui set de criterii date. În acest fel, măsurile antievreiești ale autorităților maghiare au fost aplicate în cazul a 164.052 de persoane din Transilvania de Nord, reprezentând 6,4% din totalul populației din regiune. Numărul evreilor deportați din Transilvania de Nord și transportați în lagărul Auschwitz-Birkenau în 1944 a fost de 131.639. Aproximativ 35.000-40.000 de evrei au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord. O mare parte a supraviețuitorilor, în jur de 25.000-30.000 de persoane, provin din grupul evreilor deportați, dintre care numai circa 20.000 s-au întors acasă. Cealaltă parte a supraviețuitorilor fuseseră eliberați din detașamentele de muncă forțată sau reușiseră să evite moartea în alt mod (au stat ascunși, s-au mutat la Budapesta, au fugit în România, au fost salvați cu așa-numitul „tren Kastner”, au obținut acte false etc.).
- **În luna decembrie 2020**, a apărut **articolul** semnat de [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) și Metin Omer: *Turcii și tătarii musulmani în perioada comunistă*, în: *Panorama comunismului în România*, coordonator: Liliana Corobca, Editura Polirom, 2020, pp. 478-495. Studiul este o radiografie istorică a comunității turcilor și tătarilor musulmani în perioada comunistă, bazat în primul rând pe analiza surselor primare. În încercarea de a surprinde deopotrivă cadrele instituționale, dinamica elitelor, dar și a membrilor comunității, cercetarea îmbină documentele de arhivă și interviurile de istorie orală. Studiul este structurat pe câteva direcții mari de analiză, care reflectă și structura sa: Mișcarea națională tătară și represiunea comunistă; Legăturile și raportarea la teritoriile de origine: Turcia și Crimeea; Învățământul în limba maternă; Cultul Musulman; Religia islamică și identitatea etnică. Mai multe detalii [aici](#).

- În luna decembrie 2020, a apărut **articolul** semnat de [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) și Metin Omer: **Minorități în tranziție. Democratizarea ca transformare, pragmatism și inerție la turcii și tătarii din Dobrogea**, în: *România de la comunism la postcomunism. Criză, transformare, democratizare. Anuarul IICMER* (Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului), Vol. XIV-XV, 2019-2020, Polirom, pp. 469-493 număr coordonat de către: Dalia Báthory, Ștefan Bosomitu, Cosmin Budeancă. La sfârșitul regimului comunist, turcii și tătarii din România, la fel ca restul societății românești, s-au aflat în căutarea unor noi repere. În cazul acestora, adaptarea la condițiile unei societăți libere, pe lângă provocările politice, economice sau juridice cu care s-a confruntat întreaga populație, a presupus și descoperirea și afirmarea propriei identități etnice. La fel ca în cazul celorlalte țări cu regimuri comuniste din Balcani, în care existau minorități musulmane, după căderea blocului sovietic, vechile elite intelectuale și tehnice au folosit condițiile create pentru a se afirma ca actori politici, astfel că în perioada post 1990 au apărut organizații reprezentative ale turcilor și tătarilor din România. Cererile acestora au fost axate pe asigurarea statutului lor de minorități etnice, a drepturilor culturale și revitalizare a reperelor identitare. Scopul cercetării este de a analiza în ce măsură background-ul profesional, orientarea ideologică, conexiunile interne și externe, pragmatismul politic al „noii” elite politice au influențat procesul de reconstrucție identitară a comunității post-1990, în ce măsură acest proces a fost o mișcare naturală a comunității și în ce măsură a fost un proces controlat de elita postcomunistă. Cercetarea este desfășurată pe două nivele: cel oficial (instituțional), al elitei și cel al membrilor comunității, axându-se pe trei direcții principale: relația cu autoritățile statului gazdă, relația cu statul-mamă Turcia/ respectiv cu teritoriul de origine Crimeea și nu în ultimul rând cu comunitatea islamică internațională (umma). Din punct de vedere metodologic, cercetarea se bazează pe analiza semantică a presei postcomuniste a comunităților turcă și tătară, pe interpretarea datelor adunate prin metode calitative, interviuri semi structurate, cu membri ai elitei politice, dar și religioase, și în același timp cu membri de rând ai comunităților turcă și tătară. Mai multe detalii despre volum vedeți [aici](#).
- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.